

ข้อสังเกต
การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๓๒/๒๕๕๙
วันจันทร์ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

พิจารณาเรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่อง การปฏิรูป
ระบบทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายครุจิต นาครทรรพ

๑. ควรให้ความสำคัญกับนโยบายด้านการต่างประเทศให้มากขึ้น โดยเน้นบทบาทของประเทศไทย
ในเวทีระหว่างประเทศ เช่น เวทีอาเซียน เพื่อให้นานาชาติได้เห็นถึงจุดยืนของประเทศไทยในด้านการป้องกัน
และปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งการให้ความคุ้มครองและจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา
ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในสังคมระหว่างประเทศและมีอำนาจต่อรองทางการค้ากับประเทศ
มหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา และกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป (European Union : EU) เป็นต้น

๒. ควรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในกระทรวงการต่างประเทศให้มีทักษะและความเชี่ยวชาญ
ในด้านการเจรจาต่อรองในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อสร้างโอกาสทางการค้าและการลงทุน รวมทั้งผลักดัน
ทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการเจรจาต่อรองทางการค้าต่อไป

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านการค้าระหว่างประเทศ ควรมีการบูรณาการองค์ความรู้
ให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน เช่น องค์ความรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญา องค์ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง
ของสภาพภูมิอากาศ (climate change) เป็นต้น เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวทันบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลง
อยู่ตลอดเวลา

๔. ควรผลักดันให้มีข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (mutual recognition) เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครอง
ทรัพย์สินทางปัญญาในระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นรูปธรรม

๕. ในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยประสบกับปัญหาการจดทะเบียนคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาล่าช้า
เนื่องจากการยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าเพิ่มมากขึ้น แต่กรมทรัพย์สินทางปัญญา
มีข้อจำกัดด้านบุคลากรผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า ดังนั้น จึงควรแก้ไขปัญหาดังกล่าว
โดยการเปิดโอกาสให้ข้าราชการกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่เกษียณอายุราชการแล้วมาช่วยดำเนินงาน ซึ่งอาจกำหนด
ให้เป็น “ผู้ตรวจการทรัพย์สินทางปัญญาสมทบ” เพื่อให้การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาสามารถดำเนินการ
ได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๖. ควรประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงโทษของการละเมิดทรัพย์สิน
ทางปัญญาซึ่งมีทั้งโทษทางแพ่งและทางอาญา เพื่อให้ผู้ที่กระทำความผิดรู้สึกเกรงกลัวต่อกฎหมาย และเข็ดหลาบ
ไม่อยากกระทำความผิดอีกต่อไป

พลตำรวจตรี พิธิษฐ์ เปาอินทร์

๑. เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้นำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำ ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในอินเทอร์เน็ต ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิด ทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดมากยิ่งขึ้น

๒. ควรกำหนดให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและปราบปราม การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นหน่วยงาน ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาโดยตรง

๓. เนื่องจากแนวทางการปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาติในระยะต่อไปนั้น ได้กำหนดให้มีการ โอนภารกิจที่มีใช้ภารกิจของตำรวจโดยตรงไปให้หน่วยงานอื่นซึ่งมีภารกิจหรือหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรง รับผิดชอบไปดำเนินการเอง เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนั้น กรมทรัพย์สินทางปัญญา จึงควรเตรียมความพร้อมในการรับโอนภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สิน ทางปัญญาจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๔. ข้อเสนอของคณะกรรมการฯ ที่ได้เสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์บูรณาการป้องกันและปราบปราม การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อเป็นกลไกถาวรในการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานบังคับใช้ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาภายในประเทศ แต่ไม่ปรากฏว่าหน่วยงานใดจะเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ในการดำเนินการของศูนย์ดังกล่าว จึงเห็นว่าคณะกรรมการฯ ควรปรับปรุงข้อเสนอดังกล่าว โดยการระบุให้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และให้หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ กรมศุลกากร กรมสอบสวนคดีพิเศษ ทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือด้านการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ข้อเสนอดังกล่าวมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๕. ข้อเสนอของคณะกรรมการฯ ที่เสนอให้มีการยกเว้นโทษ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้แก่ผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตที่ระงับการทำให้ แพร่หลายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอาจขัดกับหลักการ ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ เนื่องจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาไม่ใช่การกระทำในลักษณะที่เป็น การนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมหรือเท็จ อันจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด ทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงควรพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับข้อเสนอดังกล่าว ให้รอบคอบมากยิ่งขึ้น

พลโท กฤษณะ บวรรัตนารักษ์

๑. ควรกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (KPI) ของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้ กฎหมาย ให้มีความชัดเจนและสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง เพื่อกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. หน่วยงานภาครัฐที่ทำการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ควรให้ความสำคัญกับการคุ้มครองและจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา โดยอาจมีการตกลงกันล่วงหน้าเกี่ยวกับสิทธิความเป็นเจ้าของผลงานวิจัยให้ชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

นายนิกร จำนง

๑. เนื่องจากคณะกรรมการฯ ได้เสนอแนวทางการปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญาในภาพรวมและครอบคลุมหลายประเด็น จึงทำให้ข้อเสนอดังกล่าวกลายเป็นข้อเสนอในเชิงหลักการทั่วไปเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาเท่านั้น โดยไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญาในแต่ละประเภทซึ่งมีลักษณะและหลักการให้ความคุ้มครองที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น หากคณะกรรมการฯ สามารถชี้แจงลงไปรายละเอียดและเสนอแนวทางการปฏิรูปสำหรับทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทได้ ก็จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. ควรพัฒนาให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันทางการค้ามากยิ่งขึ้น โดยการกำหนดยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่เหมาะสม รวมทั้งยึดถือหลักการที่สำคัญ ๔ ประการ คือ

๑) ต้องรู้ว่าสิ่งใดคือจุดแข็งหรือข้อได้เปรียบของประเทศ เพื่อที่จะนำไปพัฒนาต่อยอดและกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของประเทศต่อไป

๒) ต้องมีความรู้รอบด้าน ทั้งความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับประเทศของตนเอง และความรู้เกี่ยวกับบริบทโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

๓) ต้องรู้ว่าบุคคลใด คือบุคคลที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้

๔) ต้องรู้ว่าควรจะใช้วิธีการใดที่จะสามารถขับเคลื่อนประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วได้

๓. เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม จึงเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ค่อนข้างมาก ดังนั้น รัฐจึงควรมีมาตรการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เป็นพิเศษ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ประกอบการไทยถูกละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาโดยผู้ประกอบการต่างชาติ ดังเช่น กรณีที่สหรัฐอเมริกาได้จดทะเบียนสิทธิบัตรพันธุ์ข้าวหอมมะลิไทย เป็นต้น

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์

การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของประเทศไทย พบว่า ระยะเวลาตั้งแต่การยื่นจดทะเบียนจนถึงการออกใบรับรองใช้ระยะเวลานานเกินไป จนทำให้บุคคลอื่นนำผลงานความคิดสร้างสรรค์ไปก่อให้เกิดผลประโยชน์หรือนำรายละเอียดและพิมพ์เขียวสิ่งประดิษฐ์มาเป็นของตนเอง ดังนั้น เพื่อปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาของคนไทย จึงมีข้อเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

๑) การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาควรมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่สะดวกและรวดเร็ว

๒) กรมทรัพย์สินทางปัญญาควรออกใบรับรองทรัพย์สินทางปัญญาให้ก่อน (ชั่วคราว) โดยออกให้ในวันแรกที่ประชาชนยื่นจดทะเบียน เมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้วจึงออกสิทธิบัตรฉบับจริงให้ โดยอาจให้มีผลย้อนหลังจนถึงวันยื่นจดทะเบียน

๓) เมื่อประชาชนยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตร เจ้าหน้าที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาต้องแนะนำให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าควบคู่ไปพร้อมกันด้วย

นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์

๑. ควรส่งเสริมและปลูกฝังเยาวชนให้แก่นักคิด นักพัฒนานวัตกรรม และนักประดิษฐ์ รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องจนเกิดการพัฒนาและวิจัยร่วมกับกลไกภาครัฐ ซึ่งจะเป็นการผลักดันนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในระยะยาว อันจะส่งผลให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ควรป้องกันการถูกละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยให้ความสำคัญกับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) ความสมดุลของการเข้าถึงสินค้า ยา แหล่งความรู้ ควบคู่กับการส่งเสริมนวัตกรรม การวิจัย การพัฒนา และการประดิษฐ์คิดค้น

๒) การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของต่างประเทศในประเทศไทย และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยในต่างประเทศ

๓) การมีฐานข้อมูลองค์ความรู้ส่วนกลางที่เกี่ยวกับข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ประกอบกับแผนพัฒนาบุคลากรและสิ่งประดิษฐ์ที่ชัดเจน

๔) การสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้ ในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาให้กับประชาชน ผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ

๒. การกำหนดแนวทางการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

๑) ควรตรวจสอบผู้ประกอบการที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของต่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหรือสูญเสียงบประมาณและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของรัฐบาลกับต่างประเทศผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยพิจารณาวิธีป้องกัน (Safeguard) หรือการคุ้มครองสิทธิบัตร รวมทั้งคุ้มครองการใช้สิทธิบัตรของผู้ประกอบการอย่างเป็นธรรม อันจะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถคิดค้นนวัตกรรมใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย ได้อย่างมหาศาล

๒) การตรวจสอบผู้ประกอบการจากต่างประเทศที่เข้ามาละเมิดหรือคัดลอกภูมิปัญญาชาวบ้าน และทรัพยากรของชุมชนไทย โดยเฉพาะในกรณีที่ชาวต่างประเทศเข้ามาร่วมวิจัย คิดค้น และพัฒนา ร่วมกับนักวิจัยในประเทศ และยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาไปเป็นของต่างประเทศ จึงควรมีมาตรการควบคุม ที่มีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น

๓. รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่อง การปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญา ฉบับนี้ ควรมีการพิจารณาศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบ หรือมีอำนาจหน้าที่หลักในการควบคุมดูแลระบบทรัพย์สินทางปัญญาด้วย เพราะประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งจะทำให้การปฏิรูปนี้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

นายกษิต ภิรมย์

๑. สื่อของรัฐควรจัดสรรเวลาเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์พระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการทรงประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมต่าง ๆ และโครงการตามพระราชดำริ เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และภูมิใจในผลงานสิ่งประดิษฐ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อปวงชนชาวไทย รวมทั้งประชาชนจะได้ยึดถือเป็นแบบอย่างและนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองและชุมชนอย่างยั่งยืน

๒. กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ควรบูรณาการการทำงานร่วมกันในการรวบรวม สร้างองค์ความรู้ และประมวลทรัพยากรในแต่ละท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญา พืชหายาก และตำรับยาสมุนไพร เป็นต้น แล้วยื่นจดทะเบียนลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรการประดิษฐ์ เพื่อให้ได้รับการคุ้มครองและป้องกันปัญหาการยื่นจดทะเบียนทะเบียนลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรการประดิษฐ์จากบุคคลที่มีใจเจ้าของที่แท้จริง

๓. ปัจจุบันมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เน้นการเรียนการสอนตามหลักสูตรและไม่ให้ความสำคัญในด้านการวิจัยเท่าที่ควร ดังนั้น มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติต้องสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยต้องสนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาในเรื่องดังกล่าว

๔. การวิจัยส่วนบุคคลหรือผลงานวิจัยมักไม่ได้รับการเผยแพร่หรือนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทำให้ไม่เกิดการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มนักวิจัย และภาคเอกชน ควรร่วมมือกันพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากงานวิจัยให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. เนื่องจากบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านทรัพย์สินทางปัญญายังมีจำนวนไม่เพียงพอ ส่งผลให้การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นน้อย รวมทั้งกระบวนการจดทะเบียนลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรที่มีความล่าช้า ทำให้ทรัพย์สินทางปัญญามักไม่ได้รับการคุ้มครอง ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรกำหนดหลักสูตรและผลิตบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเร่งด่วน เพื่อรองรับการขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาที่จะเพิ่มจำนวนขึ้นในอนาคต

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช

๑. ปัจจุบันการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญามีขั้นตอนและวิธีการทำงานที่มีความล่าช้า ดังนั้น ในอนาคตควรปฏิรูปกรรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเดิมมีสถานะเป็นส่วนราชการระดับกรม ให้เป็นองค์กรอิสระหรือองค์การมหาชน รวมทั้งปรับปรุงขั้นตอนและวิธีการทำงานในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาให้มีความทันสมัย มีมาตรฐาน และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างรวดเร็ว

๒. ควรจัดตั้งศูนย์สารสนเทศด้านทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาไทย ทรัพย์สินทางธรรมชาติ และภูมิปัญญาอื่น ๆ รวมทั้งลดปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เพราะประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาที่ขึ้นทะเบียนไว้ได้ด้วยตนเอง

๓. เนื่องจากบุคลากรด้านการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจสอบ การประเมินมูลค่า หรือการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น จึงควรมีสถาบันฝึกสอน

บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาเป็นการเฉพาะ รวมทั้งควรประสานงานกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานอาชีพด้านทรัพย์สินทางปัญญา สำหรับพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาต่อไป

พลตำรวจโท อำนวน นิ่มมะโน

๑. ภาครัฐควรดำเนินการจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติขึ้น เพื่อใช้สำหรับเป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับผู้จดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว นอกจากนี้กรมทรัพย์สินทางปัญญาควรเร่งพัฒนาหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เหมือนเช่นในต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการรับจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เพราะปัจจุบันกรมทรัพย์สินทางปัญญามีเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาอยู่เพียง ๕๙ คน (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน ๒๕๕๙) จึงทำให้การรับจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วเท่าที่ควร

๒. ภาครัฐควรมอบหมายให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนประสานงานและบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคส่วนต่าง ๆ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น และอาจมีการจัดตั้งหน่วยงานภายในทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะก็ได้

๓. คณะกรรมการนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ (คทป.) ควรมีการพิจารณาจัดตั้งศูนย์ปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเฉพาะกิจขึ้น เพื่อทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข่าวสาร และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคส่วนต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในเรื่องของการแก้ไขปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นจากต้นเหตุมากกว่าที่ปลายเหตุ โดยจะต้องเร่งสร้างชุดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา พร้อมทั้งเผยแพร่ชุดองค์ความรู้เหล่านั้นให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ และผู้จดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ทั้งในเรื่องของวิธีการยื่นขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา วิธีการสร้างเครื่องหมายการค้า การให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมาย ตลอดจนการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นจนสามารถเข้าไปแข่งขันในตลาดโลกได้

นายสมพงษ์ สระกวี

ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชน ผู้ผลิต หรือผู้ประกอบการมีการพัฒนาต่อยอดสินค้าอย่างต่อเนื่อง โดยอาจนำตัวอย่างงานวิจัยหรือตัวอย่างทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่าง ๆ มาเป็นต้นแบบในการพัฒนาสินค้าหรือทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีบุคลากรหรือนักวิชาการภายในประเทศที่มีความรู้ความสามารถในการศึกษา ค้นคว้า งานวิจัย หรือพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ภาคเอกชน ผู้ผลิต หรือผู้ประกอบการ สามารถนำงานวิจัยหรือองค์ความรู้เหล่านั้นมาต่อยอดทางความคิดให้เกิดการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์

๑. การปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น ตามรายงานของคณะกรรมการยังไม่ปรากฏว่ามีขั้นตอน กระบวนการ หรือแผนงาน ในเรื่องดังกล่าวที่ชัดเจน ทั้งในเรื่องของการสร้างหรือพัฒนาบุคลากรในประเทศให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างมีคุณภาพในระยะเวลาอันสั้น ทั้งในเรื่องของการบริหารจัดการองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน

๒. ภาครัฐควรมีการกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานใดหน่วยหนึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญา พร้อมทั้งกำหนดแผนงานขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ (Road Map) ให้มีความถูกต้องและชัดเจน เพื่อให้การปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญา มีความเป็นเอกภาพ โดยจะต้องพิจารณาให้ความสำคัญใน ๒ เรื่อง คือ ๑) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ ๒) รูปแบบการบริหารจัดการระบบทรัพย์สินทางปัญญา

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งในด้านที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ โดยอาจนำมาใช้เป็นตัวอย่างหรือโมเดลในการเรียนรู้ พร้อมทั้งเผยแพร่ให้ประชาชนหรือผู้ที่สนใจได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่สนใจสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปพัฒนาหรือต่อยอดทางด้านความคิดต่อไปได้

๔. ภาครัฐควรมีการสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกให้กับภาคเอกชน ผู้ผลิต หรือผู้ประกอบการ ได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาดูงานหรือเยี่ยมชมงานแสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา หรือนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จัดแสดงอยู่ในต่างประเทศ หากภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการรายนั้นมีความประสงค์และมั่งมีงบประมาณที่จะเดินทางไปศึกษาดูงานได้

นางพรพันธุ์ บุญรัตพันธุ์

๑. รายงานของคณะกรรมการไม่ได้มีการกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงของการใช้งบประมาณของรัฐและในเชิงเศรษฐกิจว่า หากรัฐได้มีการปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว รัฐจะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการเป็นจำนวนเท่าไร และผลประโยชน์ที่ประเทศชาติจะได้รับจากการปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญานั้น จะสามารถคาดการณ์หรือวัดผล

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพียงใด เช่น ประเทศไทยถูกจัดลำดับให้เป็นประเทศที่มีระดับสถานะทางเศรษฐกิจดีในระดับที่เท่าไรร่วงของโลก หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นคิดเป็นร้อยละเท่าไร เป็นต้น

๒. ภาครัฐควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของการบริหารจัดการระบบทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะในเรื่องของการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการวิจัยหรือการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา (Development) ซึ่งคณะกรรมการนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ (คทป.) ควรให้ความสำคัญ (Priority) ในเรื่องของการวิจัยหรือการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นลำดับแรก เช่น การเพิ่มงบประมาณในการวิจัยต่อยอดทางเทคโนโลยีให้กับสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันวิจัยและพัฒนาต่าง ๆ หรือการจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ เป็นต้น ตลอดจนเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวให้ได้มากที่สุด

๓. ภาครัฐควรพิจารณาสนับสนุนการวิจัยหรือการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาบางประเภทที่ประเทศไทยมีความพร้อมในการดำเนินการอยู่แล้ว เช่น ทรัพย์สินทางปัญญาประเภท สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) หรือทรัพย์สินทางปัญญาประเภท เครื่องหมายการค้า (Trademark) เป็นต้น

๔. ในการปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญานั้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงเรื่องการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว ภาครัฐควรจะต้องคำนึงถึงเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนแนวทางการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาบางประเภทที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือประเทศชาติด้วย เพราะหากไม่มีการคำนึงถึงเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ และการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมแล้ว หากมีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าว อาจจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพโดยรวมของประเทศได้ เช่น กรณีการจดทะเบียนสิทธิบัตรยา เป็นต้น ปัจจุบันรัฐต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากในการสั่งซื้อหรือนำเข้ายาที่มีราคาแพงจากต่างประเทศ ซึ่งแตกต่างจากการจดทะเบียนสิทธิบัตรยาในประเทศอินเดีย เพราะในประเทศอินเดียการจดทะเบียนสิทธิบัตรยาจะจดทะเบียนเฉพาะชื่อของยาเท่านั้น แต่กรรมวิธี ขั้นตอน หรือกระบวนการผลิตยาจะไม่ได้ถูกจดทะเบียนเอาไว้ด้วย จึงทำให้ประเทศอินเดียสามารถผลิตยาที่มีคุณภาพในราคาไม่แพงออกมาจำหน่ายได้ โดยไม่เป็นการละเมิดต่อสิทธิบัตรยาที่ได้มีการจดทะเบียนไว้

กลุ่มงานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สำนักกรรมการ ๓